

Norr Hårsbäcks fd missonshus

Fönstrerrenovering 2005

Antikvarisk kontroll

Norr Hårsbäck 1:10
Västerlövsta socken
Uppland

Helén Sjökvist

Innehåll

Inledning.....	3
Historik.....	4
Fönsterrenovering 2005.....	4
Resultat/diskussion.....	5
Litteratur och källor.....	6
Administrativa uppgifter.....	6

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora Gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 57 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen 2006.

Omslagsfoto: Allan Blomqvist och Tord Andersson renoverar fönster
vid Norr Hårsbäcks bystuga, foto: Helén Sjökvist.

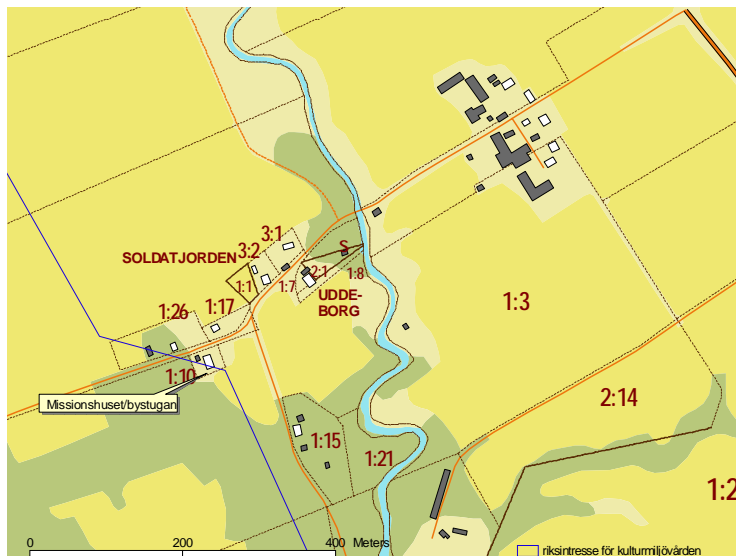
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISSN: 1653-7408
ISBN-10: 91-85591-11-4
ISBN-13: 978-91-85591-11-4

Tryck: Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen, Västerås 2006.

Inledning

Norr Hårsbäcks före detta missionshus är beläget omkring 6 kilometer söder om Heby samhälle. Byggnaden ligger precis inom riksintresset för kulturmiljövården Örsundaåns dalgång [U29]. Det gamla missionshuset, som idag fungerar som bystuga, fick under 2005 bidrag från Länsstyrelsen för vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse för renovering av fönster. Under 2004 genomfördes en renovering av byggnadens tak samt vissa fönster. Även då erhöll man bidrag från Länsstyrelsen.¹ Under 2005 har man även erhållit projektstöd för utveckling av landsbygden från Länsstyrelsen. Bland annat har man för detta bidrag iordningställt köket på nedre våningen för att få detta mer funktionsdugligt vid uthyrning av lokalen för exempelvis fester. Man har även påbörjat arbetet med att göra lägenheten på övervåningen möjlig att hyra ut för tillfälligt boende.

Figur 1. Missionshusets/ bystugans läge på den moderna ekonomiska kartan.

Figur 2. Fasaden mot söder. Digitalfoto VLM.

¹ Sjökvist 2004

Historik

Norr Hårsbäcks missionshus uppfördes år 1908, under ledning av byggmästare J Karlsson från Vittinge.² Huset var i bruk av en lokal missionsförsamling till omkring 1970. Därefter avstannade verksamheten, till följd av vikande medlemstal. Hårsbäcks byalag förvärvade byggnaden år 1989, mycket med tanke på att detta var byns enda återstående offentliga möteslokal.

2004 genomfördes renovering av byggnadens tak samt vissa delar av stommen som rötskadats på grund av tidigare takläckage. Två fönster renoverades även av fackman och vissa andra fönster renoverades genom fönsterrenoveringskurser.

Fönsterrenovering 2005

På byggnadens baksida och förstuga har såväl inner- och ytterbågar som karmar målats och renoverats under sommaren 2005. I övrigt hade vissa bågar renoverats under tidigare etapper och där har endast karmarna renoverats under 2005.

Relativt många av hörnjärnen bytas mot nya vilka skruvats med spårskruv. De nya hörnjärnen är köpta genom Stenbacka fönsterrenovering, Fjärdhundra. Järnen är lagda i kitt. Alcros linoljefärg samt Tremco linoljekitt har använts.

Två av bågar har krävt trälagningar. Två rutor är utbytta mot nytt glas. Bågarna har skrapats trärena och glaset har tagits ur. Därefter har bågar behandlats med linolja som förtunnats med ca 15% lacknafta. Efter detta har bågen grundmålats med linoljefärg som förtunnats med ca 15-20 % lacknafta och därefter mellanstruktits. Glaset har satts tillbaka efter underkittning och kittning av fals. Färdigstrykningen är utförd med oförtunnad linoljefärg med liten tillsats av sickativ.

Rullgardinsbeslagen interiört hade tidigare böjts in och togs därför bort vid renoveringen.

Figur 3. Skadat parti av fönsterbåge då hörnjärnet skruvats bort. Digitalfoto VLM.

Figur 4. Fönster på baksidan efter färgskrapning. Digitalfoto VLM.

² Hammarskiöld 2003

Figur 5. överst t.v. Lagning av hörnparti samt nytt hörnjärn. Digitalfoto VLM.

Figur 6. överst t.h. Fönster efter renovering. Digitalfoto VLM.

Figur 7. överst t.v. Återanvänt hörnjärn. Digitalfoto VLM.

Figur 8. överst t.h. Köksfönstret interiört efter renovering av karm och båge. Digitalfoto VLM.

Resultat/diskussion

Två rutor är utbytta mot nytt glas. Då man trots försök ej fick tag på äldre glas som var av tillräcklig storlek använde man sig av modernt glas. Detta var ett avsteg från åtgärdsplanen. Dock fanns redan sedan tidigare vissa moderna glasrutor. Från Läns museets sida anser vi därför inte avsteget vara större än att man kan godkänna arbetet ur antikvarisk synvinkel.

Litteratur och källor

Hammariskiöld, Rolf: Skrivelse dnr VLM 030153, daterad 2003-02-04

Sjökvist Helén: Norr Härsbäcks f.d. missionshus - byggnadsvårdsåtgärder 2004, Västmanlands läns museum, Kulturmiljöavdelningen Rapport B, 2004:B27, Västerås 2004

Administrativa uppgifter

Kulturmiljövård Mälardalen nr:	06000
Västmanlands läns museums dnr:	VLM 030153
Länsstyrelsen dnr:	434-3631-05
Fastighetsbeteckning:	Norr Härsbäck 1:10
Landskap:	Uppland
Län:	Västmanland
Socken:	Västerlövsta
Kommun:	Heby
Ägare-beställare:	Norr Härsbäcks byalag ideell förening
Entreprenör:	Målerifirma Allan Blomqvist Härsbäck 744 91 Heby
Antikvarisk kontroll:	Västmanlands läns museum Helén Sjökvist Slottet 722 11 VÄSTERÅS Tele: 021-15 61 00